

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

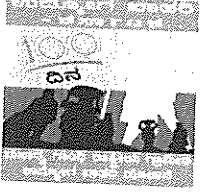
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ಫ್ಲಾಟ್ ನಂ. 1,2,3,4, ಕೆ.ಎಸ್.ಐ.ಐ.ಡಿ.ಸಿ, ರಾಜಾಜಿನಗರ ಐಟಿ ಪಾರ್ಕ್

5ನೇ ಮಹಡಿ, ಸೌತ್ ಬಾಕ್, ರಾಜಾಜಿನಗರ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು-10

ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: 080-22372738, ಈ-ಮೇಲ್ :karnregshorti@gmail.com

ಆರ್‌ಡಿ‌ಸಿ-ಇಜಿಎಸ್/663/2022

ದಿನಾಂಕ: 16-11-2022

ಜಂಟಿ ಸುತ್ತೋಲೆ

ವಿಷಯ: ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವಿಧ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುವ ಕುರಿತು.

..*

ಪಶುಪಾಲನೆಯು ಇಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಜೀವನಾಧಾರವಾದ ಮುಖ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಲ್ಲಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆಗೆ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಲ್ಲದ ಕೃಷಿಯನ್ನಂತೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ, ಅಧಿಕ ಮಳೆ, ಬರ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದ ರೈತ ಸಮುದಾಯ ಕಂಗಾಲಾಗುವಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉಪಕಸುವುಗಳು ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ಒಂದು ವರದಾನವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಕೇವಲ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದರೆ ಸಾಲದು. ಅವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢರಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಕೃಷಿ ಉಪ ಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ವರ್ಷವಿಡೀ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಏರುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ, ಅನಿಶ್ಚಿತ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕುರಿ/ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಹಂದಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಪಶುಪಾಲನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿವಾರಿಸುವದರ ಜೊತೆಗೆ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕರ ಜೀವನಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ವರ್ಷವಿಡೀ ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ನೀಡಬಲ್ಲ, ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ನೀಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದು, ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗೂ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಂದು ಪ್ರತಿ ದಿನ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣ 200 ಗ್ರಾಂ. ಆದರೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ 285 ಗ್ರಾಂನಷ್ಟು ಇರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಉತ್ತಮ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಆಯ್ಕೆ, ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರದ ಪೂರೈಕೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ವಿವಿಧ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ದನಗಳು ಮೇಯಲೆಂದೇ ರೈತರ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಊರೂರೊಟ್ಟಿನದಾಗಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಮತ್ತು ಗೋಮಾಳಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಲಾಗಿತ್ತು. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕರಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ (ಮೇವಿನ) ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ಪಶು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಕುಕ್ಕುಟ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ ಪೋಷಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಆಹಾರ ಯೋಗ್ಯದರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಲ್ಲದೇ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದು. ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಉಪಯೋಗ ಹಾಗೂ ಪಶು ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳಿರುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರ ಆದಾಯ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಆಗುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ, ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪನೆ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್‌ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಹಾಯ ದೊರೆಯುವುದು.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಸಂಜೀವಿನಿ-ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (NRLM) ಜಂಟಿ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷ ಅಭಿಯಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ (Mission Mode) ನಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪೌಷ್ಟಿಕವುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಸಿರು ಮೇವು ದೊರೆಯಲಿದ್ದು, ರಾಸ ಮೇವು ಕೂಡ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯವಾಗಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

Important Fodder Trees

Sl. No	Common / English Name	Scientific name	Commonly grown area's
1	Subabool	Leucaenaleucocephala	Sub humid, Semiarid
2	Gliricidia	Gliricidiasepium	Humid, sub humid
3	Ardu	Alianthusexcelsa	Arid and semiarid regions
4	Agasthi/Agase	Sesbaniagrandiflora	Arid and semiarid regions
5	Shevri	Sesbaniasesban	Arid and semiarid regions
6	Khejri	Prosopiscinereria	Arid and semiarid regions
7	Mahua	Bassialatifolia - Flower	Semi arid
8	Babul/Karijali	Acacia Nilotica	Dry and moist tropics
9	Neem	Azadirachtaindica	Dry and moist tropics
10	Kachnar	Bauhinia variegata	Sub tropics, moist and dry tropics
11	Safedsiris	Albiziaprocera	Wet tropical and subtropical
12	Lallei	Albiziaamara	Dry tropics
13	Siris	Albizialebeck	Moist and dry tropics
14	Shisham	Dalbergiasissoo	Moist tropics
15	Mulbery	Morus alba	Moist tropics
16	Bola	Moruslaevigata	Subtropics
17	Drum stick	Moringaoleifera	Moist tropics, sub humid Humid
18	Kikkar	Prosopischilensis	Dry tropics
19	Ber	Ziziphusmauritiana	Dry and moist tropics
20	Kamra	Hardwickia binata	Dry and moist tropics
21	Hebbevu	Milia dubia	Dry and moist tropics

ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಹುಲಿನ ಬೆಳೆಗಳು:

SL.No	Growing conditions	Suitable crops
1	Assured irrigation	Bajranapier hybrid Guinea grass
2	Rainfed/Dryland conditions	Signal grass Rhodes grass
3	Miscellaneous conditions	<u>Water logged conditions:</u> Paragrass <u>Saline/alkali soils:</u> Rhode grass <u>High rainfall area (>2500mm)</u> Nandigrass <u>Shaded conditions (in plantation crops):</u> Guinea grass

	Eroded soils and undulated conditions: Grazing guinea Signal grass
--	---

ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳಂತೆಯೇ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳೂ ಸಹ ನೀರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಸಿಯುವ ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಮೇವಿನ ಇಳುವರಿ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟವು ವಿಧಗಳ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿನ ತೇವಾಂಶದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಉತ್ತಮ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಮಳೆ ಆಧರಿಸಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀರಾವರಿಯ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ, ನೀರು ಹಿಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಗೊಬ್ಬರದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಬೇಕಾದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮೇವಿನಲ್ಲಿನ ಕಳೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಡಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದಲೂ ಕಳೆಯನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡಬಹುದು.

ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳ ಸಿಂಪರಣೆ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದ ಕಡೆ ಬೀಜೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಂತರ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ 15 ದಿನಗಳವರೆವಿಗೂ ಆ ಮೇವನ್ನು ರಾಸುಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬಾರದು.

1. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ:

ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ/ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

- ಪರಿಶಿಷ್ಟಜಾತಿ
- ಪರಿಶಿಷ್ಟಪಂಗಡ
- ಅಲೆಮಾರಿಜನಗಳು
- ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದಬುಡಕಟ್ಟುಜನಾಂಗದವರು.
- ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು
- ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು
- ವಿಕಲಚೇತನ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು
- ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು.
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಜ್ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು.

ಅನುಸೂಚಿತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಇತರೆ ಪರಂಪರಿಕ ಅರಣ್ಯ ವಾಸಿಗಳ ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಅಧಿನಿಯಮ 2006 (2007 ರ 2) ಮತ್ತು ಮೇಲಿನ ಪ್ರವರ್ಗಗಳಡಿ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಕೃಷಿ ಋಣಮನ್ನ ಮತ್ತು ಋಣಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆ, 2008 ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾಮಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಧಾನ ಸುತ್ತೋಲೆಯ ಕಂಡಿಕೆ 7.4.12 ಗೆ

ಪೂರಕವಾಗಿ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: RDC-EGS/149/2021, ದಿನಾಂಕ:02.08.2021 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಒಟ್ಟು ಸಹಾಯದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ರೂ. 2.50 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ನರೇಗಾದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಯೊಳಗಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು

2. ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಿಕೆ:

ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಅನುಮೋದಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸಲು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.

3. ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:

ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಂ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣರ ರೂಪದಲ್ಲಿ, 'ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು' ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

a. ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ:

- ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅನುಮತಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಂತೆ ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ (Backward linkage) ಅನುದಾನದ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ರೂಪಿತ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸುವುದು.
- ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಆಯೋಜಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಸುವುದು.
- ಸದರಿ ಮಹತ್ವಕಾಂಕ್ಷೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯತಿಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಪಶುಪಾಲನೆ ರೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

b. ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ:

- ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸಲು ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

- ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವ ಸಸಿಕಡ್ಡಿಗಳಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ Production and Supply chain Plan ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ನರ್ಸರಿ / GPLF ನರ್ಸರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

c. ಸಂಜೀವಿನಿ-ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆ:

- ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಮಹತ್ವ ಕುರಿತು ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುವುದು.
- ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಅರ್ಹ ಮಹಿಳಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.
- ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ರೈತರ ಬೇಡಿಕೆ ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಕುರಿತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳು ಜರುಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

d. ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಇಲಾಖೆ:

- ತಾಂತ್ರಿಕ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಡಿ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಿಸುವುದು.
- ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ರಾಸ ಮೇವು ತಯಾರಿಕೆ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೀಡುವುದು.
- ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಶುಪಾಲನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ರೋಗ ಮತ್ತು ಬಾದೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಮುಂಜಾಗ್ಯತ ಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.
- ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಪಶುಪಾಲನೆ ರವರು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹಾಗೂ ಉಪ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿರವರೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು

4. ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಕೆ:

- ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅರಣ್ಯ/ಪಶುಪಾಲನೆ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುಮೋದಿತ ದರಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.
- ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸೇವೆಯನ್ನು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಪಶು ಸಖಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.

5. ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕಾಲಮಿತಿ:

ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 2 ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆ, ಮೇವಿನ ಮರ ಮತ್ತು ಅಪುಧಾನ ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವುದು. ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಅರಣ್ಯ/GPLF ನರ್ಸರಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದು. ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಂತೆ ಅಂದಾಜುಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುವುದು, ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಸ ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಕಂಪನಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.

2A. ಮೊದಲನೇ ಹಂತ-2022-23ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ:

ಕ್ರ.ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಅವಧಿ	ಇಲಾಖೆಗಳು	ಸಮನ್ವಯ ಅಧಿಕಾರಿ	ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
1	ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ	Dec-2022	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ	EO, RFO, AD (Vet) ಮತ್ತು DPMU	DS, DD (Vet) & DFO
2	ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಮರ, ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು.	Dec- 2022	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನೆ ಇಲಾಖೆ		
3	ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಸಸಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನರ್ಸರಿ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು, ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ನೀಡುವಿಕೆ.	Dec- 2022	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ		
4	ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ.	Dec- 2022 March- 2023	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನೆ ಇಲಾಖೆ		
5	ನರ್ಸರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಸಿ, ಕಡ್ಡಿಗಳ	Dec- 2022 March 2023	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ		

	ಉತ್ಪಾದನೆ.			
6	ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಸಸಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಕಡ್ಡಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುದಾನ ನೀಡುವಿಕೆ.	Dec 2022	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ	

2B. ಎರಡನೇ ಹಂತ- 2023-24ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ:

ಕ್ರ. ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಅವಧಿ	ಇಲಾಖೆಗಳು	ಸಮನ್ವಯ ಅಧಿಕಾರಿ	ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
1	ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆ	May-2023	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ	EO, RFO, AD (Vet) ಮತ್ತು DPMU	DS, DD (Vet) & DFO
2	ಅನುಮೋದಿತದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನ	June-2023- Oct-2023	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ		
3	ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯಂತೆ ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ	June-2023- Oct-2023	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ		
4	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಬಹು ವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರಾಸ ಮೇವು ತಯಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ	May-Oct 2023	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ		
5	ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ (ಪ್ರತಿ ಹೋಬಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ) ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಪಶು ಆಹಾರ ತಯಾರಿಕೆ ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ	May-Oct 2023	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ		

6. ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development)

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಗುರಿ:

ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Silvipasture Development) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ 5 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಂತೆ ಕನಿಷ್ಠ 10 ಗುಂಟೆಯಿಂದ 20 ಗುಂಟೆ (ಅರ್ಧ ಎಕರೆ) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದು.(ಅನುಬಂಧ-1)

7. ಬೆಳೆಪದ್ಧತಿ:

ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಬೇಡಿಕೆ ಹಾಗೂ Silviculture ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕ ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ ಸಸಿ/ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಸಿಗಳು, ಮರಮೇವು ಸಸಿಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿತ ಬೆಳೆಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

8. ಅನುದಾನ:

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಸಸಿ ಹಾಗೂ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಮೇವಿನ ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನರ್ಸರಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ Silviculture ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನರೇಗಾ ಅನುದಾನದಡಿ ಅನುಮೋದಿತ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ತರಬೇತಿ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರಣ್ಯ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳ (ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

9. ದಾಖಲೀಕರಣ:

ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸರಪಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ದಾಖಲೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯ IEC ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಡಿ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಇಲಾಖೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಭರಿಸುವುದು.

10. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ:

ಸದರಿ Silviculture ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕಾಲಮಿತಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಿಗದಿತವಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿಸಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು. ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ 4ನೇ ಶುಕ್ರವಾರ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಅನುಬಂಧ-2)

ಆಯುಕ್ತರು,
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ಅಭಿಯಾನ ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಡೇ-ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಆಯುಕ್ತರು, ಪಶುಪಾಲನಾ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯ
ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಪರ ಪ್ರಧಾನ ಮುಖ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ
(ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು)
ಅರಣ್ಯಭವನ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಇವರಿಗೆ,

1. ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಅರಣ್ಯ, ಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆ, ಬಹುಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂ. ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ರವರ ಆಪ್ತ ಶಾಖೆಗೆ.
3. ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, (ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್), ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂ. ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ರವರ ಆಪ್ತ ಶಾಖೆಗೆ.
4. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆ ರವರ ಆಪ್ತ ಶಾಖೆಗೆ.
5. ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ವಿಕಾಸ ಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು.
6. ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು.

